

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/75490,Infografika-I-Powstanie-Slaskie-Genera-Przebieg-Skutki.html>
2019-10-20, 11:37

Infografika „I Powstanie Śląskie. Geneza. Przebieg. Skutki”

Wydrukowane egzemplarze infografiki są dostępne dla nauczycieli w Przystanku Historia IPN w Katowicach.

Od 16 sierpnia 2019 r. na stronie internetowej IPN jest dostępna do pobrania infografika „I Powstanie Śląskie. Geneza. Przebieg. Skutki”.

Wydrukowane egzemplarze infografiki są dostępne dla nauczycieli w Przystanku Historia - Centrum Edukacyjnym IPN w Katowicach im. Henryka Sławika w Katowicach (ul. Św. Jana 10, 3 piętro) od poniedziałku do piątku w godz. 9.00-15.00.

Infografika została przygotowana przez zespół edukatorów Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Katowicach. Można w niej znaleźć podstawowe informacje, pozwalające na przedstawienie wydarzeń poprzedzających wybuch powstania, okoliczności jego wybuchu, przebieg i konsekwencje wydarzeń z sierpnia 1919 roku. Infografika zawiera 3 mapy, 5 fotografii, 2 diagramy, kalendarium wydarzeń.

* * *

Żadna ze stron nie była zadowolona z tego rozwiązania. Niemiecka administracja i policja zareagowały falą represji wymierzonych w działaczy polskich. Z kolei polskie środowiska patriotyczne, inspirowane przykładem Wielkopolski, dążyły do wywołania powstania mającego na celu przyłączenie Górnego Śląska do Polski bez plebiscytu. Do radykalizacji nastrojów społecznych przyczynił się też powojenny kryzys gospodarczy, który znacznie odbił się na sytuacji materialnej ludności. Do powstania przyczynili przede wszystkim członkowie Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Przeciwny powstaniu był Wojciech Korfanty, który obawiał się reakcji aliantów zachodnich. Nie mogło efektywnie wesprzeć powstania państwo polskie, wówczas zaangażowane w walki na wschodzie kraju. W tej sytuacji kilkakrotnie zapowiadanych terminów wybuchu powstania nie udało się dotrzymać. W czerwcu 1919 r. wybuchło tzw. powstanie oleskie, które jednak zostało szybko przez Niemców zdławione. Na brak jednolitego stanowiska w obozie polskim nałożył się chaos organizacyjny i decyzyjny w samej POW G.Śl. W tych warunkach doszło do dekonspiracji i aresztowania licznych działaczy. Tymczasem represje ze strony władz niemieckich doprowadziły do dalszego zaostrzenia się nastrojów. W sierpniu wybuchł na Górnym Śląsku strajk, którego uczestnicy domagali się usunięcia z zakładów przemysłowych członków niemieckich bojówek terroryzujących ludność. 15 sierpnia 1919 r. miała miejsce masakra

robotników, którzy stawili się w kopalni „Mysłowice” z żądaniem wypłaty należnych poborów. Gdy wzburzony tłum wtargnął na teren kopalni, chroniący ją żołnierze niemieccy otworzyli ogień. Zginęło siedmiu górników, dwie kobiety i trzynastoletni chłopiec. W tych warunkach zapadła decyzja o rozpoczęciu powstania. Dowództwo nad oddziałami polskimi objął ostatecznie Alfons Zgrzebniok –komendant POW G.Śl. Alfons Zgrzebniok. Stosunkowo nieliczne (POW G.Śl. liczyła wówczas ponad 20 tys. ludzi) i słabo uzbrojone oddziały powstańcze przystąpiły do walki 17 sierpnia 1919 r. i od razu natknęły się na opór przeważających sił niemieckich. Ocenia się, że w tym czasie na całym Górnym Śląsku stacjonowało 70–80 tys. żołnierzy niemieckich. Przy takiej przewadze przeciwnika powstańcy byli skazani na niepowodzenie. Najpoważniejsze walki rozegrały się w powiatach katowickim, pszczyńskim i rybnickim. Mimo lokalnych sukcesów odniesionych przez powstańców przyniosły one niepowodzenie stronie polskiej. Do ostatnich starć doszło 26 sierpnia 1919 r.

PLIKI DO POBRANIA

[Infografika „I Powstanie Śląskie. Geneza. Przebieg. Skutki”. \(pdf, 5.04 MB\) 04.09.2019 09:46](#)